

„EDINOST“

(izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne)

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inšerate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odpriete reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je meč.«

Vabilo na naročbo.

Prvo poluleteje bliža se svojemu koncu. Stare naročnike prosimo nujno, da pravočasno ponove naročbo, da ne nastanejo neredi pri odpošiljanju lista. Prijatelje našega lista tudi prosimo, da gledajo nam pridobiti novih naročnikov. Cena je razvidna na čelu lista.

Upravištvo „Edinosti“.

Šolstvo v Trstu in njega okolici.

II.

V borbi za narodno ravnopravnost je boj za šolo tudi mej avstrijskimi narodi najinnejši. O tej borbi priča nam že več let sém razburjenost v državni in deželni zbornicah, kjer se o raznih prilikah vnamajo razni poslanci za enakopravnost v šoli, posebno pa ljudske. Istinito, v Avstriji se razni narodi ne boré za narodno šolstvo samo iz razloga, ker isto povišuje narodno omiko, temveč zajedno in še več za to, ker so šole prepotrebne za ohranitev in obstoj raznih narodov. Od načina, kako je organizovana šola in kak je nje uspeh, odvisno je duševno in gmotno stanje narodno; v Avstriji pa pri tem tudi obstoj, prihodnost narodov.

Zadnje načelo in posledice spoznava vsakdo, radi česar je brez dvojbe vredno, da se ozremo tudi na šolstvo v Trstu in okolici ter skušamo pokazati slabe posledice, koje bode imela njega slaba osnova za slovenski življ ob Adriji in za avstrijsko mišljenje in interese sploh.

Kako je zadostila ljudska šola svojej važnej nameri — vzgojiti, omikati narod ter mu zagotoviti obstoj — v Trstu in njega okolici? Iz sledečih statističnih podatkov se lahko vse to razvidi.

Primerjajmo ljudsko brojenje l. 1846 in l. 1880 in videli bomo kmalu, kako „ohranjujoče sredstvo“ je ljudska šola v Trstu in okolici. Da se spozna, kako različen vpljiv je imelo šolstvo mej tukajšnjimi Italijani in Slovenci, ki bivajo na isteji zemlji, potrečno je, da navedemo in primerjamo statistične podatke obeh narodnosti.

Po uradnem ljudskem številjenju l. 1846 bivalo je tudaj v Trstu in okolici 25.300 Slovencev, namreč 31.51 odstotkov vsega prebivalstva; nasprotno je bilo tedaj v Trstu naštetih 46.530 Italijanov in Furlanov, namreč 57.94 odstotkov vsega prebivalstva.

Po zadnjem ljudskem številjenju l. 1880 nabrojila je uradna statistika v Trstu in okolici 26.263 Slovencev, ali 21.79 procentov vsega prebivalstva; a Italijanov in Furlanov so istega leta našeli 88.887 ali 73.76% vsega prebivalstva. Iz teh podatkov je razvidno, da so se tržaški Slovenci od leta 1846 do l. 1880, namreč v dobi štiriindvajsetih let pomnožili za celih 963 glav! Tega pomnoženja Slovenci ne moremo biti veseli, kajti isto se je izvršilo v dobi, ko se je Trst najlepše razvijal, v dobi, ko se je njega prebivalstvo skoraj podvojilo, v dobi, ko se je njega trgovina

najlepše razširila. V tej dobi je namreč vkupno prebivalstvo Trsta poskočilo za preko 40.000 duš, a mej temi je bilo samo 963 Slovencev! Ne da, gospoda Labi, za nas Slovence zadostni napredek: ostale prebivalce ste sami pohrustali ter je vvrstili mej svoje neodrešene brate.

V dobi od l. 1846—1880 se je število Lahov in Furlanov pomnožilo za 42.357 duš — po uradnih podatkih — torej okolo 16%, a število Slovencev ni naraslo niti za tisoč oseb ter se je v primeri na prebivalstvo leta 1880, izraženo s procenti, znižalo za 9.72% ali za deset procentov vsega prebivalstva!! Kdor je slep in gluh, pa naj veruje verodostojnemu statističnemu uradu v Trstu — nameščenemu na mestnem magistratu — koji urad v družbi z ostalimi magistratnimi, nastoja na vse kriplje, da uniči slovenski življ ter ga vsaj na popirju spravi iz svetovnega površja.

Nedavno je dopisnik v rimski časopis „Fanfulla“ očitno povedal, kakšne so razmere narodnosti v Trstu in kako prikriva progressova klika v Trstu prave odnošaje. Povedal je tudi, da Slovenci učinjajo dobro tretjino vsega tukajšnjega prebivalstva, ali gospodom Lahom v Trstu ni za resnico, ampak za laž in tajeje: v dopisnika so se vsi srdito zagnali, očitajoč mu panslavizem in zvezo s Slovani!

Brez pretiranja biva sedaj v Trstu preko 40.000 Slovencev, kojih število bi izvestno se vsaj podvojilo, ako bi se brojilo po narodnosti ne pa po občevalnem jeziku, kakor sta zahtevala poslanca Koumic in Jahn v letošnjem zasedanju državnega zbora. Ta predlog je žalibog propal. Zvišjača in premetenost lahonskega statističnega urada v Trstu in njega organov je izrodila čuden vspeh: Prebivalstvo se je na laškej strani naravnost podvojilo, vkupe za 16% naraslo, na strani Slovencev je pa število ostalo stalno — i to v 34 letih! — Da, napram vkupnemu prebivalstvu je število Slovencev za celih 10 procentov padlo!

Iz teh resničnih, uradno nabrojenih podatkov, se pač jasno razvidi, kakšen je bil uspeh ljudskih šol za Slovence, oziroma enostransko, javno potujčevajoče delovanje deželne vlade, koja se nahaja v lahonskih strastnih rokah.

Mesti slovenskih otrok rodile so slovenske matere siloma laške; šole so pa ostalo slovensko deco tako vzgojevale, da je število Slovencev v teku 34 let, v najlepšej dobi razvitka in napredka tržaškega mesta, ostalo stalno ter nekako okamenelo. Uzrok temu propadanju slovenskega življa ob obalih Adrije, brez dvojbe so slabo organizovane in potrebam nezadostujoče šole!

Dopolnitna volitev v deželni zbor Goriški.

Iz Gorice [Izv. dop.]

Naš mestni zastop je dopolnjen in sicer tako, kakor je in mora po godu biti vsem tistim, katerim je zares na srcu blagor in čast naše lepe Gorice kot glavnega mesta zveste avstrijske kronovine. V tem zmislu so slovenski meščani složno vo-

lili z drugimi konservativnimi elementi ter odločili zmago dobre stvari. Kdor se je pa posebno za to trudil ter ima eminentno zaslugo na tej prevažnej zmagi, to je naš dr. A. Gregorčič, kateri uživa kolikor med našo inteligencijo, toliko med slovenskimi obrtniki in rokodelci v našem mestu splošno, zasluženo zaupanje, kakor nobeden drugi izmed tukajšnjih veljavnih mož.

Tem huje nas je osupnila vest, ki nam je došla iz zanesljivega vira, da se na Tolminskem — kder bode v kratkem dopolnitvena volitev za deželni zbor — po vladnih možeh izpodriva kandidatura tega neomahljivo značajnega, neutrudno marljivega in v vsakem oziru sposobnega moža, kateri zna tako lepo vzbujati in gojiti avstrijsko čustvo v naših društvih in zvnaj njih, ter delati na to, da v našem mestu zmaga ona zmerna, lojalna stranka, katero so v državnem interesu dolžni podpirati tudi vladni organi.

Dr. Gregorčič je posvetil svoje delovanje ljudskemu blagru; ljudstvo ve to ter mu odvrča ljubezen z ljubeznijo in zaupanjem, in da bi ne bilo nasprotnih, sovražnih uplivov, izvirajočih iz sebičnosti in zavisti, ne trebalo bi nikdar nobenega priporočila v to, da je zopet ednoglasno izvoljen. A nekateri možje, koji se že več let masté pri polnih deželnih in državnih jasljih in se boje konkurencije spretnih možij in čistih značajev, in po jedini njih pristaši, katerim je zelena zavist že skoro vse meso posušila na steg-njenih životih — ne dajo si miru napenjaje se na vse kriplje, da bi velezasluženemu možu izpodkopali zaupanje pri ljudstvu in na višjih mestih in kakor vse kaže, vrinili so se celo v milost tolminskega političnega glavarja, tako, da on po eni strani, oni po drugi stikajo po kandidatu, s katerim bi izpodrinili dosedanjega izvrstnega poslanca.

Dvomimo sicer, da se jim to posreči, ker se zanašamo na naših vrlih gorjanov zdravo razsodnost, katera bo znala zaprečiti, da ne zmaga umazana sebičnost nad čistim zlatom poštenosti. Osupnila pa nas je vendar ona vest zato, ker ne razumemo, kako se morejo vladni možje upirati kandidatu, kateri združuje v sebi skušeno spretnost z vstrajno delavnostjo in z najiskrenejšim avstrijskim čuvstvom; zakaj in kako morejo oni odvrčati ljudsko zaupanje od moža, koji je v polnej meri zasluži.

Pustite, naj volitev odgovarja visokodušnim namenom stvaritelja naše ustave, naj bo svobodni izraz ljudskega mišljenja in zaupanja — padučujte celo svoje oskrbovance, naj, kakor veleva postava, volijo po svojej vesti in po svojem prepričanji — s tem pokazete, da ste pravični, modri izvrševalci postave! Z vsiljevanjem, naj ima kakoršen koli namen, demoralizuje se ljudstvo. Edem v imenu mnogih.

Zaveza slov. učiteljskih družtev.

(Druga skupščina.)

Slovensko učiteljstvo ustanavljalo si je raznih družtev v prosepah šolstva in

učiteljstva. Sedanja šolska postava, ki nam je Slovincem rodila prepotrebni ljudskih šol, oživila je tudi slovensko učiteljstvo, da se dan na dan krepkeje zaveda vzvišenega svojega poklica. Zavedno učiteljstvo slovensko ni bilo več zadovoljno, da se je zbiralo v okrajna družtva, ampak hrepenelo je po združitvi vseh slovenskih učiteljskih družtev v skupno družtvo. V ta namen osnovala se je pred letom „Zaveza“ po vzgledu bratov Hrvatov.

Zdaj je združenih v „Zavezo“ že 21 učit. družtev in sicer iz Kranjske, Štajarske, Goriške; eno iz Istre; izmed slovenskih dežela ni zastopana tužna Koroska in — in Trst z okolico. Menda vladajo v poslednjih dveh deželah enako žalostne razmere z ozirom na slovensko šolstvo! Dal Bog kmalu bolje!

„Zaveza“ se je bilo ustanovila zdaj leto v Ljubljani, kjer je imela prvo skupščino. Trditi moramo, da se „Zaveza“ ni ustanovila po prizadevanji ne Ljubljanskih, niti Kranjskih učiteljev, ampak glavno zaslugo ima pri tem učiteljstvo na Štajarskem.

Prvo zborovanje „Zaveze“ lanskega leta ni pokazalo v najlepšej luči ljubljanskih razmer, kajti ni bilo mogoče dobiti v Ljubljani vodstva „Zavezi“. Predsednik se je bil koj odpovedal; njegov prvi namestnik v Ljubljani odpovedal se je bil tokom leta; še le drugi podpredsednik g. Fr. Praprotnik, učitelj na Štajarskem, vzdržal se je in vodil drugo skupščino, ki je zborovala minole binkoštno praznike v Celji — prijaznem mesteci ob bistri Savinji. —

Dne 26. maja ob 4. uri popoldne imel je najprej upravni odbor svojo sejo v prostorih slovenske Čitalnice. Istočasno pa so imeli učitelji-pevci vajo za koncert, ki je bil zvečer v Kožarjevem hotelu.

Po 5. uri je bilo zborovanje delegatov tudi v Čitalnici. Vsako družtvo, ki je pristopilo k „Zavezi“, volilo je na vsakih 10 udov po enega delegata. Zbralo pa se jih je v Celji blizo 70, od katerih je bilo 3 iz Sežanskega, 4 iz Goriškega in 1 iz Tolminskega okraja. Učiteljsko družtvo za Koperski okraj letos ni poslalo nobenega delegata; vzroka ne vemo.

Pri zborovanji delegatov potrdil se je tudi za tekoče družtveno leto „Popotnik“ kot družtveno glasilo; vzprejel se je nasvet, da bi bila tretja skupščina „Zaveze“ ob binkoštih 1891. leta v Gorici ali v Trstu. — Iz tajnikovega poročila naj omenjamo samo laskavega vabila okrajnega zastopstva Celjskega, kateremu je predsednik gosp. dr. Srnee, da bi bila druga skupščina v Celji, katerej želji se je odbor radostno odzval. —

Iz blagajnikovega poročila povzamemo, da je imela „Zaveza“ čez 40 gld. prebitka. Z „živio“ klici pozdravilo se je blagodušen dar 15 gld. od posojilnice v Žalci. —

Konečno vzprejela se je neka sprememba pravil in dnevni red za glavno občno zborovanje družega dne.

Zvečer pri koncertu so peli učitelji sami, a svirala je godba iz prelepe slovenske okolice. Poleg učiteljstva bilo je navzočega obilo zbranega občinstva.

Med odmorom oglasi se g. dr. Srneec ter govori o šolstvu na narodnej podlagi ter pozdravlja zbrano slovensko učiteljstvo na slovenskih tleh zelenega Štajarja. — Predsednik g. Fr. Praprotnik se zahvaljuje g. dr. Srneecu, kateremu gre hvala, da se je denašnja skupščina sklicala v Celje. — G. Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem, napiva vsim onim, ki imajo posebnih zaslug, da se je „Zaveza“ ustanovila, v prvej vrsti gg. Neratu in Fr. Praprotniku. —

Dr. Filipič govori, da Slovenci nemamo visokih zastopnikov, ki bi narod naš zastopali „navzgor“, da si moramo pomagati le sami z maso narodovo. — katero je treba izobraziti vsestransko. V to je poklicano v prvej vrsti učiteljstvo, katero deluje v povzdigo kmetijskega stanu. Kmet naš naj postane samostojen, neodvisen vsestransko — tudi materijalno. Slovensko učiteljstvo kaže narodu pravo pot k neodvisnosti s tim, da priporoča slovenske hranilnice in posojilnice. Za to se govornik učiteljstvu toplo zahvaljuje.

Sledilo je še več napitnic, a omenjam naj še samo dve. Gosp. dr. Romih, meščanski učitelj v Krškem, napiva dr. Dečku, ki ima kot advokat velikih zaslug za „Zavezo“ in sploh vsim pravnikom, ki podpirajo slovensko učiteljstvo. — Če tudi so bile vse napitnice in vsi govori z veseljem vzprejeti, trditi moramo, da je ta imela navdušen odmev. — Koj pa se odzove vrlji g. dr. Dečko z jako navduševalnim odgovorom: Da slovenski pravniki delujejo za narod, je lepo, a pomisliti je treba, da oni imajo pri tem delovanju pristo roko, ker so popolnoma neodvisni na vse strani; veliko večja čast in hvala pa gre slovenskemu učiteljstvu, katero je kljub temu, da je zavisno, ostalo narodno in krepko deluje za narodno stvar; zaradi tega zasluži naše učiteljstvo, da se mu odkrijemo! Napije vrljemu značaju slov. učiteljstva. — Navdušena napitnica bila je navdušeno vzprejeta. — Tako in enako vršil se je zabavni večer v prijaznem Celju. Marsikomu so se vsiljevale tožne misli, kako vse drugačne razmere so po družih krajih — v Gorici namreč. No, o tem bi se dalo napisati lepo primero, a za zdaj pustimo to. — —

Drugi dan, 26. maja, bilo je glavno zborovanje v navzočnosti čez 120 učiteljev iz vseh slovenskih pokrajin — izišči Koroške, Istre in Trsta z okolico; z Goriškega je bilo 12, med njimi 2 gospodičini učiteljici. Opaziti moramo, da drugih učiteljev ni bilo, ne s Kranjskega, niti s Štajarskega. — Ljubljana je bila tudi prav slabo zastopana — po samo enem družtveniku. Slabo se je skazalo središče „Slovenije“.

Ob 10. uri pričel je zborovanje predsednik g. Fr. Praprotnik — vrlji učitelj in znamenit sadjerec iz Mozirja — govoreč o potrebi „Zaveze“ in spominjajoč se presv. vladarja Franca Jožefa I., kateremu se ima naše šolstvo in učiteljstvo največ zahvaliti.

Dr. Srneec izprosi si besede, da pozdravi zbrano slovensko učiteljstvo kot pionirje, ki gladijo pot omiki in vzgoji narodovi ter priporoča, da naj se pazi posebno na vzgojo značajev.

V imenu Celjskega učit. društva pozdravi zbor predsednik istega društva g. A. Brezovnik.

Na predlog g. dra. Romiha izbere se trojica, ki se pokloni gosp. e. kr. okrajnemu glavarju, ter izreče veselje učiteljstva nad veselim dogodkom, ki se ima vršiti v družini presv. cesarja.

Na to prestopi se k dnevnemu redu.

Preds. g. Fr. Praprotnik razpravlja v dobro uro trajajočem govoru nalogo: „Učitelj-pospešitelj kmetijstva“. Mojster je res mojstersko rešil nalogo svojo. Govor je vreden, da ga ponatisne vsak slovensk časopis, ki piše za širše občinstvo. Da ne bomo preobširni, naj navedemo le stavke: 1. Kmetijstvo je bilo vse čase

in je tudi še dandanašnji glavni steber občene blaginje. S kmetijstvom je v najožej zvezi občeni napredek človeštva in od njega dobivajo narodi in države svojo gmotno in npravnostno moč. — 2. Pri kmetijstvu bode tudi večina nam v odgojo in pouk izročeni otrok iskala svoje sreče. Potrebno je toraj, da se mladini že v šolsko-dobnih letih po primernih naukih kaže pot, po katerem jim bode v tem stanu možno priti do prave, trdne in stanovitne sreče. — 3. V umnem kmetijstvu najde ljubezen do domačije in domovine sploh krepko in močno oporo. — 4. Umno kmetijstvo najblažje upliva na vso človeško nprav, je toraj kaj važno sredstvo pri odgoji mladine. — 5. Strokovne kmetijske šole so sicer vse hvalevredne naprave, vendar pa teh šol radi raznih okoliščin ne more nikdar pohajati masa naroda. Znatni del njihove naloge mora tedaj prevzeti tisti učni zavod, ki je vsemu ljudstvu namenjen, namreč ljudska šola. Ona je v prvej vrsti poklicana, da med ljudstvom širi in pospešuje umno kmetijstvo. — 6. Ljudskošolski kmetijski pouk bode v prvej vrsti praktičen; o teoriji pa se naj le toliko uči, kolikor je neobhodno potrebno, da se praktični pouk bolje razumi in pojasni. — 7. Vsaka šola naj se oskrbi s potrebnimi učili, zlasti naj se pri vsakej šoli napravi šolski vrt, kot najmenitnejše vežbališče naših prihodnjih gospodarjev. — Z ozirom na obsežnost kmetijskega pouka naj velja načelo, da je vedno jemati krajevne razmere, kakor tudi značaj, kakovost in važnost dotične kmetijske stroke. — 8. Za učence, ki so iz šole izstopili, naj se ustanove nadaljevalni kmetijski tečaji. — 9. Vsaka šola naj si oskrbi in uradi primerno kmetijsko knjižnico v nadaljno izobraževanje. — 11. Učiteljskim pripravnikom mora se dati priložnost, da se že na učiteljski o umnem kmetijstvu v teoriji in praksi temeljito izučijo. — 12. Šolska oblastva naj kmetijski pouk na vso moč podpirajo in pospešujejo, ter naj vse tiste učitelje, ki v tej stroki uspešno delujejo, primeru nagrajujejo.

O drugej točki dnevnega reda: „O važnem gmotnem vprašanju slovenskega učiteljstva“ — poroča g. I. Lapajne, ravnatelj mešč. šole v Krškem, ter priporoča med drugim, naj se učiteljstvo zavaruje pri uradniškem družtvu, ali pa pri banki „Slaviji“. — Upravni odbor se bode še le pogojal z obema in odločil za eno ali drugo.

Kot tretjo točko: „O didaktičnem“ — govoril je izumitelj g. Luznik, učitelj v Škrbinu na Krasu. O tem predmetu ne bom govoril kaj več, kajti znan je čitateljem „Edinosti“.

Čas, odmenjen za zborovanje, bližal se je svojemu koncu, a ne tako dnevni red. Za to so se naslednje točke ali povsem opustile, ali pa le prebrali glavni stavki n. pr. g. I. Bano, učitelj v Divači, o nalogi: „Kako naj se učitelji ohranimo, če nas nezgoda potisne v nemilo stanje?“ — Ker nismo mogli slišati gotovo zanimive naloge, prosimo, da bi se priobčila v kojem listu. — Poročilo o realijah se povsem opusti; o risanju poročila na kratko g. I. Bezljaj, učitelj mešč. šole in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem.

Konečno sprejela se je naslednja resolucija: Slovensko učiteljstvo hoče složno delovati s slovensko duhovščino, toda odbijalo bode odločno neopravičene napade od vsake, tedaj tudi od te strani na šolstvo in učiteljstvo. To naj bode odgovor na strastne — nekrščanske — napade v starej „Soči“ in „Rimskem Katoliku“.

S tim je bilo zborovanje pri kraju, kajti ura je kazala 1½ popoldne. Došla je tudi kopica telegramov, ki se preberó. Ako omenjamo, da jih je bilo največ s Hrvaškega, a nobenega iz Ljubljane, bode zadostovalo.

Koj na to zborovala je delegacija, da je volila novi upravni odbor tako-le: dr. Tom. Romih, predsednik; Fr. Praprotnik, I. Ravnikar, podpredsednika; I. Lapajne, blagajnik; Hr. Gradišnik, I. Slanc, M. Nerat, A. Brezovnik, I. Kocbek, I. Pokrekar, V. Ribnikar, A. Jelenec, A. Vrtovec, M. Kante, P. Medvešek, odborniki. — Poslednji trije so z Goriškega.

Ob 2. uri popoldne je bil banket, pri katerem so se zopet vrstile napitnice za napitnico, dokler se ni približal čas, da so začeli gostje odhajati.

Da bode slika kolikor toliko popolna, naj ne zabimo omeniti, da je tudi krasna Celjska okolica, prelepa Savinjska dolina zeló ugodno uplivala na nas, da smo duševno okrepani povračali se na kršno naše Goriško. Tu, oziroma v Trstu želimo vzprejeti tovariše svoje zdaj leto tako ljubozljivo, kakor so vzprejeli nas na divnem južnem Štajarskem. Na veselo svidenje!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 7. t. m. vzprejelo je Nj. Veličanstvo v Budimpešti zbrane delegacije. Po oficijelnih nagovorih govoril je potem presvitli cesar — kakor je navada — s posamičnimi delegati. Po teh nagovorih soditi, je sedaj Njeg. Veličanstva glavna skrb, da se doseže sprava na Češkem. Dr. Riegerju rekel je cesar: Imeli ste težke dneve na Češkem.

Kakor pišejo listu „N. Fr. Presse“ iz Budimpešte, se bodo v budgetnem odseku izogibali kolikor móči političnim vprašanjem, pač se pa bodo bavili s trgovinsko-političnimi odnošaji in osobito z avstro-ogerskim Lloydom.

Istemu listu telegrafujejo z Dunaja: Poslanec Rieger se poda prihodnje jeseni najbrže v Italijo, kjer ostane več mesecev. Rieger bode vlado naprosil, da še enkrat skliče članske pravne konferencije, predno predloži pravne predloge deželnemu zboru. Pri tem novem posvetovanju hočejo češki delegatje odločno zahtevati, da se uvede češčina tudi kot notranji poslovni jezik. Ako ne bodo ugodili tej zahtevi, bode Rieger odklonil vsako odgovornost gledé vzprejema nadaljnjih pravnih predlog. 19 staročeških poslancev bode kmalu poročalo svojim volilcem, da označijo svoje stališče nasproti pravnim predlogom. Misli se, da bodo vsi položili svoje mandate.

Deželni odbor Gorenje-avstrijski se je izrekel za krajšo zvezo s Trstom, oziroma za železnico Divača-Loka, Ljubelj-Celovec, St. Jurij-Rottenmann in Klaus-Liezen.

Vnanje države.

Ruskilisti se bavijo z vprašanjem, kako vojno silo bi mogla postaviti Nemčija proti Rusiji, ako pride do vojne. Ako bi se morala Nemčija bojevati proti Rusiji in Franciji hkratu, mogla bi začetkom vojne poslati v boj proti prvej le 20 divizij pehote, 3 divizije konjice in 30 baterij topništva; skupno torej kacij 347.000 mož. Na ofenzivo torej niti misliti ni. Ako bi se Nemčija bojevala samo z Rusijo, imela bi na Ruskej meji 35 divizij pehote, 5 do 7 divizij konjice, 55 baterij topništva, vskupno torej 568.000 pušk, 31.200 do 36.000 sabelj in 1542 do 1556 topov. Nemčija bi torej mogla pri najugodnejših političnih odnošajih v boj postaviti 35 divizij pehote, 7 divizij konjicstva proti 68 divizijam pehote in 18 divizijam konjice ruske armade.

Ruskilisti pišejo tudi, da so na Berolinskem dvoru jako nevoljni, ker Bismarck vzprejmlje ruske in francozke časnike, ker sodijo po tem, da hoče bivši kancelar ziatematično nasprotovati. Osobito žali na Berolinskem dvoru, ker Bismarck

jako neugodno sodi o socijalnih načrtih nemškega cesarja.

Vojvoda Orleanski izdal je naslednjo izjavo do vseh novincev njegove starosti: Moji ljubi tovariši, zahteval sem svoja tri leta kot vojak, a mesto tega vtaknili so me v ječo; toda nesem tožil radi tega. Predno sem dostal svojo kazen, odpeljali so me do meje. Pomilostili so me, a izročili me mukam prognanstva. Menjal sem le svojo ječo. Moj sklep je storjen: ne odpovem se nadi, da bodem mogel služiti domovini. Ohranite mi mesto, o katerem sem sanjal, v Vašej vrsti in Vašej sredi blizu zastave. Prišel bodem in stopil na to mesto za Boga in Francijo.

Vaš

Filip.

DOPISI.

Iz Ljubljanske okolice koncem maja. [Izv. dop.] (Letina in drugo). Letina v naši okolici kaže jako lepo; žita, posebno ozimna so lepa, da je veselje. Če obvaruje, nas Bog kake hude ure, bodemo letos prav bogato žetev imeli. Pač se ponujajo nam razni agenti od zavarovalnih družb, da bi zavarovali nam žito zoper škodo po toči, ali izkušnja je nas prav mnogokrat poučila, da le obljubujejo vse dobro, a ko se pa nesreča primeri, mora pa biti zadovoljen vbogi kmetič le z borno odškodnino. Primerilo se je že meni, da ko sem jaz nagovarjal kmete, naj si zavarujejo žitno polje, so mi odgovorili, da nemajo denarja, da bi polnili z njim žepe kapitalistov. Zavarovalne družbe izplačajo navadno preslabo, zato so naši kmetje večidel zgubili zaupanje v zavarovanje.*)

Sadje je letos prav močno cvetelo ali sadja imeli bodemo prav malo. Južni veter zamoril je prav močno cvetje.

Konečno dostavim še dogodbico, katera naj spričuje kako se obnašajo tu v Ljubljani živeči Nemci. Pred nekaj dnevi imel sem opravke v Ljubljani, in ko opravičim svoje reči, odpeljati sem se hotel z vlakom domov. Ker sem pa došel nekoliko prezgodaj na kolodvor, grem v restavracijo Ljubljanskega kolodvora ter si naročim vrček piva. Ko pijem svoje pivo, začne prav močno vpiti neka mlada vdomačena šoja, katera prosto hodi in skače po sobah restavracije. Jaz delam se nalašč nevednega ter vprašam natakarja, kaj da je to ena ptica, ki tako neprijetno vpije? Natakar me pogleda ter reče zabavljivo: „Ta ptič poje ravno tako, kakor govorite vi Slovenci!“ Jeza me je zgrabila po teh tujčevih besedah, da še ne kmalo takó. Vprašam ga, kaj da išče med nami, če se mu naš jezik tako ostuden zdi. Tako netesani in surovi so tedaj tisti, ki žive takorekoč od naših žuljev. In ako slučaj nanese, da se to, kar se je meni dogodilo, dogodka kakemu vročekrvnemu človeku, je-li se čuditi, da mu v pravičnej jezi da krepko zaušnico. Potem so pa le Slovenci surovi, a ne oni, ki so pravo za pravo vzrok surovostim. Vprašam te čitatelj, je-li mogoče mirnim očesom gledati tujca, ki ti v lastnej tvojeji hiši, tako rekoč pod tvojo streho, tako nesramno in očitno zasmebuje tvoj jezik, ki mora ti biti svet in spoštovan. Kaj enacega pričakovati se mora le od „izobraženega!“ Nemca, kateri je prišel z lačnim trebuhom, polniti si žepe v Ljubljano. Upam, da bode ta dogodbica dovolj onim popotnim Slovence, kateri bodo došli še kedaj na Ljubljanski kolodvor. Hlade naj si rajši svojo ježo pri svojih rojakih, a ne pri svojih največjih zaničevalcih. Saj ni daleč do poštenih narodnih gostilnic, kjer bodo gotovo uljudnejše postreženi, kakor sem bil jaz v restavraciji Ljubljanskega kolodvora.

I. M. Krivčev.

*) Vseh zavarovalnic pa vendar ne smete tako ostro soditi; banka „Slavija“ je poznana kot soliden zavod. Ured.

Iz Gabrja na Vipavskem, dne 5. junija. Dopisniku iz Gabrja v 44. številu cenjene „Edinosti“ odzivljam se, ne morebiti radi njega semega, ampak resnici na ljubo, da se čuje tudi drugi plat zvona.

Prav ima omenjeni dopisnik, ki se skriva pod imenom najboljšega pevca vseh ptičev „Slavčeka“, ko trdi, da mu tisti „bariton solo“ neprijetno doni na ušesa; saj ima vsak slavček milodoneč glas, posluš pa tako dober, da mu najmanjša disharmonija provzroči hudo trganje v nežnih organih posluha. Ni čuda tedaj, če je napala tudi našega „Slavčeka“ ista bolezen, zbog koje prav malo sliši, časih celo narobe, zato so mu pa tudi glasita v ušesih vedno dva preludija in še ta v mrtvaških glasovih.

Pri vsakej stvari najdemo solnčno, pa tudi senčno stran, a v našem „Slavčku“ vidim le solnčno, ker s tem, da pozivlja nekoje „slavne“, naj bolj skrbe za red, mi je tako vstregel, da mu kar javno zahvalo izrečem. V to me veže sveta dolžnost, videč, da se mesto mene poteguje za primerno nagrado pevcem, kakoršne imajo drugod. „Slavček“ dobro ve, da se pevci kmalu naveličajo peti brez primerne nagrade in slednjič petje opuste; organistu tedaj ne kaže družega, ker novih pevcev ni mogoče tako hitro izvežbati, kakor da se poprime „unisono“ petja. Taki slučajji so organistu britka izkušnja in gotovo mi bode v to vsakdo pritrdil, kdor se količkaj s tem peča.

Vidim, da ima „Slavček“ dobro voljo, nežne čutnice, zategadelj se obračam do njega s trdnim zaupanjem, da izposluje s svojo veljavno besedo crkvenim pevcem primerno nagrado. Iz srca mu bodem za to hvaležen, ob jednem ga pa tudi zagotovim, da bode slišal potem v božjem hramu lepodoneče petje, ki se bode razlegano ubrano in, ker do tedaj „Slavčku“ gotovo tudi čutnice ozdravijo, z veselimi glasovi orgelj.

Ne zdi se mi vredno odgovarjati v bodoče „Slavčkovim“ dopisom, ker za kaj tacega je treba imeti tako „modro glavico“, kakor jo ima on sam (saj tako pravi v svojem dopisu); vesel naj bode, da ga je Bog z modrostjo toliko obdaril.

L. Pavlin.

Domače vesti.

Gospod namestnik vitez Rinaldini odpotoval je z vladnim parnikom „Pelagosa“ v Istro.

Dr. Matko Laginja. Slavnemu občinstvu javljamo vest, da se je odlični ta odvetnik stalno namestil v Pulji.

Osobna vest. Vodja državne gimnazije v Pulji, dr. Fran Swida, imenovan je članom deželnega šolskega sveta za Istro.

Avdijence. Presviti cesar vzprejel je v avdijenci predsednika Lloydovega, gosp. Marka bar. Morpurgo in deželnega sodišča predsednika g. Mozetiča.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu podaril je g. Karol Collia 1 god. v spomin na viharno sejo v mestnem svetu.

„Slovansko pevsko društvo v Trstu“. Posvetovanja v soboto večer udeležilo se je nepričakovano obilo število gospodov, kar nam priča, da je živo zanimanje za to prekornostno namero. Izvolilo se je odsek sedmerih, kateremu je naloga, da v najkrajšem času sestavi pravila ter jih predloži v presojo osnovalnemu zboru, katerega se bode še tekom tega meseca sklicalo. Pravila se bodo takoj predložila vladi v potrjenje in upati je, da novo društvo že tekom tega poletja prvokrat javno nastopi.

Izrednega občnega zbora „Del. podp. društva“ udeležilo se je zadostno število članov. Priznalo se je na one premembe pravil, katere zahteva ministerstvo. Vsi člani se bodo gotovo prav od srca oddah-

nili, da je ta zadeva, ki se je vlekla neprimerno dolgo, vendar enkrat dognana. Ker so konkurenčni italijanski zavodi člani „Delalskega podpornega društva“ na razne načine plašili — češ, da bodo morali na dve strani plačevati in da dobijo manjšo podporo, — da bi jih odvrnili od tega društva, naznanjamo prijateljem društva in našim rojakom, da to društvo plačuje možkim po 1 gl. na dan, ako bolezen traja do 20 tednov; če traja bolezen dalje do enega leta pa po 50 kr. na dan. Ženskam se plačuje po istih načelih po 60, oziroma 30 kr. na dan. V slučaju prav dolge bolezni moglo se bode tudi dajati posebne male podpore iz onega denarja, katerega so udje uplačali za penzijski zklad, ako bode v to dovolil občni zbor. Društveniki plačajo udnine po 25 kr. na teden, ženski člani pa po 15 kr. Iz tega je razvidno, da je pri tem društvu udnina manjša, nego drugod, podpore pa zdatnejše. Ponavljamo še jedenkrat, kar smo že nedavno povedali, da bode društvo naše odsej popolnem jednako veljavno z okrajnimi bolniškimi blagajnamami. Vsa Slovenec bode vendar prednost dal domačemu društvu, kjer je med svojimi, kjer imajo dober pevski zbor in kjer so mu mnogi časopisi na razpolaganje. Geslo naše bodi: Svoji k svojim!

Občni zbor pevskega društva „Danica“. Iz Kontovelja se nam piše: V tem tednu došla nam je vesela vest, da je slavno namestništvo vendar enkrat blagovolilo potrditi pravila našega društva z odlokom z dne 18. maja t. l. Št. 7138/I. V četrtek je imelo imenovano društvo svoj I. redni občni zbor. Od ranega jutra oznanjevala je slovenska trobojnica na visokem drogu, ta, za našo vas veseli dan. Vsa, ki mu količkaj bije srce za narodno stvar, štel je ure, kdaj bo slišal na svoja uha pri zboru, da ima društvo pravico javno nastopiti. In res dolge so nam bile ure. Že ob 4. popoldan so se začeli zbirati. Šolska soba, še precej velika, bila je natlačena z občinstvom. Vse točke vršile so se v najlepšem redu. Predsedoval je začasni predsednik Janko Prašel. Odprl je zborovanje pozdravljajoč vse društvenike in prisotne. V daljšem govoru povdarjal je korist društva, in izražal željo, da bi se vsaj enkrat odpravilo izmed naše mladine to laško kavkanje, katero je samo na sebi gnjusoba in pokvarja dušo naše mladine. Polagal jim je tudi na srce druga mestna in okoličanska pevska društva, nad kojimi je ponosen Trst in okolica. Zatem je prečital pravila in je potem natančno razložil od točke do točke. Začasni odbor, zahvalivši se, je odstopil. Volitve vršile so se v najlepšem redu in jako živahno in sicer z lističi. Vsa ponosen, da sme voliti, tuhtal je in se oziral po sobi, katerega bi zapisal, proti vsej agitaciji. Volitve so izpale prav dobro in v veselje vseh. Izvoljeni so bili ti-le: Janko Prašel, predsednik; Jakob Štoka, gostilničar, tajnik; Jakob Ciak sodnijski poverjenik, blagajnik. V odbor: Josip Regent, podpredsednik, Anton Starc vulgo Prašljev, namestnik tajnikov, Tomaž Starc, namestnik blagajnikov, Anton Starc od Staršine, arhivar, Jakob Štoka, mizar, Matija Štoka z Vrha. Zadnji trije so tudi kot pregledovalci računov. (Prosim pa, da bi mi slavni odbor ne štel v zlo, ker sem se poslužil tudi njih hišnega pridevka, ker jih je pri društvu več istega imena in priimka.) Zatem pozval je predsednik novi odbor in opominjal natančno vsacega odbornika na njega dolžnost in natančno ravnanje po pravilih. Pri zaključku zbora bili so živahni „živio-klici“ našemu presv. cesarju Franc Josipu, novorojenj „Danici“ in slednjič tudi predsedniku. Zbor trajal je do poldevete ure. Ali še le takrat je bilo pravo veselje. Celi večer je ljudstvo te ure občnega zbora razpravljalo, posebno pa med društveniki bilo je živahno razgovarjanje in veliko veselje. Zdaj pa Vi drugi Kontoveljci, ki neste še upisani v to društvo, podpirajte je, ne pustite da bi

začelo hirati, pomagajte mu duševno in materijalno. Ni treba ozir jemati na one, ki se pustijo podkupiti za kozarček žganja in ki bi nas radi vtopleli v žlici vode in z nami ves naš slovenski narod. Vzkliknite z menoj „Vse za vero, dom in za cesarja“!! Pridite k društvu, ker tam doboste: „Slovenski Narod“, „Zvon“, „Brus“, „Dritto Croato“ in v kratkem tudi „Edinost“. Ti časopisi naj vam bodo hrana; iz teh se lahko dosti lepega naučite. Pomagajte tudi vi, da se bo širil mili naš slovenski jezik, ker samo po tem potu prišli bomo kedaj do svojih pravic. Saj sami veste, koliko mora vbogi „sciavo“ trpeti zaradi laških pritepencev. Veliko je naših mladeničev brez službe, med tem, pa, ko se ptujci na magistratu šopirijo. Pomagajte in pomagano vam bo. Tempora mutantur et nos in illis. Zatoraj srčno naprej: „Ne udajno se!“ pravi naš slovenski pesnik in tudi mi ostanimo istih misli.

Mestni svet Tržaški izfa svojo sejo v četrtek ob 7/2 uri zvečer. Na dnevnem redu je mej drugim tudi predlog naučnega odseka, da se odpre II. razred italijanskega oddelka šole v Barkovljah. Na galerijo smeli bodo le oni, ki si preskrbe vstopnico. — Vstopnice se dobivajo v predstvi magistratnega vodstva od 9. ure predpoludnem do 2. popoldne in sicer onega dne, katerega je seja.

Lopa „pridobitev“. Gosp. naučni minister Gautsch nas bode kar udušil z dobrotami, s katerimi nas nepretržno obisiplje. Gimnaziji v Pazinu je pretrgal nit življenja, oziroma preložil jo je v Pulj. Toda pri tej akciji gosp. ministra bilježiti nam je — kakor navadno — svojo izgubo. Na Pazinskeje gimnaziji bil je za Hrvate hrvatski jezik obligaten predmet, na Puljskeje pa ni. Malo nam je nudila Pazinska gimnazija v narodnem obziru in še ono malo smo sedaj izgubili. Tak je torej vseh boja naših poslancev za narodne srednje šole. In potem pa naj se še ogrevamo — za koga neki? in čemu?

Iz trgovskih krogov se nam piše: Pri vsakej mestnej seji morali bi naši ljudje biti navzoči v zadostnem številu, da ne bi židovski pobalini rogovili, kakor se jim zljubi in tako svet sleparili, češ, da je vse Tržaško prebivalstvo na strani krivonosih iredentovcev. Slabo je, da mnogo slovenskih starišev se svojimi otroci ne govori slovensko. Ako bi vsi Tržaški Slovenci vselej in povsod slovenski govorili, bilo bi vnanje lice našemu mestu vse drugače. Posebno pa je mnogo iz Kranjskega došli ljudi, ki ne pregovore več slovenske besede, kakor hitro si priučijo par italijanskih besedi. Otroci, vzgojeni na tako izdajalski način, pa še nazadnje tepejo brezvestne svoje stariše. Slovenci! vzgojite otroke svoje po svoje, podajajte jim pouke v svojem materinem jeziku! Tako boste vzgojili prave Slovence, verne katoličane in zveste Avstrijce!

Plemenit čin. Gosp. Anton Pogorelec, poznani rodoljub, trgovec in posestnik na Greti, prepustil je brezplačno barkovljanskim ribičem svoj prostor, na katerem smejo mreže sušiti. Najiskrenejša hvaležnost ubozih ribičev bodi blagemu gospodu Pogorelecu vsem drugim v izgled, kako je pomagati trpečemu bratu-rojaku.

Tržaško higejensko društvo priredi dne 12. junija t. l. ob 7/2 uri zvečer v velikej borznej dvorani svojo sejo, pri kateri bode predaval gosp. inženir dr. J. Rihetti o napravah za odpeljevanje odpadkov iz mesta Tržaškega. Seje te morejo se vdeležiti tudi nečlani.

Avstro-Ogerski Lloyd v delegaciji. V budgetnem odseku rekel je delegat Rus: Lloyd je oslabil, ker so uporabljali rezervni fond za izplačevanje dividend. Vzlic temu ni smeti opustiti Lloydja z ozirom na njega važnost za izvažanje in moč države na zunaj. Za slučaj vojne je Lloyd tudi nekaka rezerva

za vojno mornarico. Ker Ogerska vlada neče privoliti v povišanje subvencije, trebalo bode to družbo premeniti v čisto avstrijsko podjetje. Grof Kalnoky naj prepreči propad Lloydja s tem, da strogo nadzoruje poslovanje. Grof Kalnoky priznava žalostne odnošaje pri Lloydju. Da je Lloyd podrejen ministerstvu za vnanje stvari, je to le posledica skupne subvencije in skupnega značaja Lloydja; toda to ni srečna ustanova, kajti minister za vnanje stvari nema ni kompetence, ni potrebnih strokovnih moči, da bi mogel vspešno nadzorovati družbo. V upravnih zadevah je pa odvisen od obeh ministerstev. Aparat ta je neprikladen za nadzorstvo. Menenje na Ogerskem je Lloydju nasprotno, ali tudi grof Kalnoky pritrdi delegatu Rusu glede važnosti Lloydja v narodno-gospodarskem in političnem obziru in se je treba z vsjo odločnostjo baviti s tem vprašanjem. Delegat Chlumecky se ministru zahvali na teh izjavah. Zahodneje državne polovici ne kaže, da bi se dala motiti v varstvu važnih trgovinskih koristi po neugodnem stališču, katero zavzemajo Ogrji. Tudi ta govornik zahteva hitre rešitve Lloydovega vprašanja. Delegat Bilinski je tudi za to, da se Lloyd preustroji v avstrijski zavod.

Železnica Ljubelj-Loka. Graška „Tagespost“ piše: „Danes moremo povedati vzroke, zakaj se ne vdeleži deželni odbor Štajarski akcije Koroškega deželnega odbora za gradnjo železnice Ljubelj-Loka. Prvič radi velicnih stroškov, katere bi provzročili ti črti, in drugič, ker bi donášali le malo koristi; torej ni upati, da bi ta nastojanja imela kaj uspeha. Osobito je Loška železnica nepotrebna, ker so državne železnice itak neposredno zvezane s Trstom po peažnej pogodbi z južno železnico“. Gut gebrüllt Löwe! Seveda: deželnemu odboru Štajarskemu se niti ne sanja o onih „koristih“, katere imajo nekateri kraji od te peažne pogodbe in katere nam je tako lepo naslikal poslanec dr. Ferjančič v svojem državnozbornem govoru. Ferjančičev govor smo tudi mi priobčili. Rečenemu deželnemu odboru se tudi ne sanja, da se kot vzrok propadanju trgovine v Trstu vsestransko navaja pomankljiva zveza z tega mesta z notranjimi deželami.

Iz Celovca telegrafujejo „Sl. Narodu“: Prvi shod našega političnega društva na Stražišči vrnil se je sijajno. Udeležencev volilcev blizu 150. Kot kandidata za Celovško okolico župan Stih in posestnik Koban jednoglasno vsprejeta. Navdušenost velika. Red uzoren.

Iz Ospega se nam piše: Nesramnež „Piccolo“ blati nas nesramno pri vsakej priliki. Čeprav polento jemo, smo vendar le poštenjaki in vemo, kako se nam je ponášati! In so morda po mestih sami olikanci?! Redko kedaj se pri nas prigodi kak zločin, ali radi tega nismo vsi zločinci. Morda že 100 let ni bilo v našej bližini poboja do nedavno, ko so na našej meji nekoga pobili. Nesramni „Piccolo“ pa trdi, da smo mi ubijalci. Vsi tukajšni poštenjaki so me naprosili, da protestujem proti tej neresnici. Rad bi vrgel „Piccolo“ — temu tatu našega dobrega imena — kako v obraz, ali najbolje je, da se s takimi ljudmi pošten Slovencev niti ne peča. Ospe je in bode pošteno selo; to priča mnogo obiskovana služba božja ob nedeljah, to nam priča naš župnik, katerega ljubimo in spoštujemo. Mi imamo tanjko vest, katere „Piccolo“ nema. Pri temu listu resnici ni prostora, sicer ne bi šuntal naroda proti narodu, in živel bi z nami v božjem miru. „Piccolo“, „Piccolo“ — ti si res majhen, mi pa smo poštenjaki.

Zaprla so g. Frana Pečnjaka, odgovornega urednika lista „Obzor“, radi vesti o procesiji sv. Rešnjega telesa dan. Rečena notica bila je menda naperjena proti banu. Subjektivna prognanja so v Hrvatskeje na dnevnem redu.

Ustrédni Matice školská. Meseca aprila nabralo se je za to važno šolsko družbo vkupe 10.522 gold. 64 kr.; izdalo je pa to društvo za šole v istem mesecu 12.583 gold. 94 kr. Kedaj bo dosegla naša družba sv. Cirila in Metoda enak uspeh?

Nič ni tako skrito! Iz Senožec se nam piše dne 6. t. m.: Včeraj so dejali pod ključ v Senožecih onega Janeza Ogrizka iz Hruševja, kateri je pred leti kot poštni hlapec v Bakru pri Reki okradel pošto za več ko 6000 gld. Bil je dlje časa v preiskavi, a zaradi pomanjkanja dokazov izpuščen, je živel doma precej veselo in bi bil lahko še, da ga ni izdal — tisočak. Poslal je namreč svojega soseda v Trst menjat tisočak, in ta — ali radovoljno ali prisiljen, — to se še ne vé, ga je izdal. Oni tisočak imajo v Trstu; v njegovem stanovanju pa so našli še tri tisočake, tako da bo uboga poštarica, ki je prišla po njem ob službo in imetje, do malega vse dobila nazaj. Resnica je, kar se ne zgodi, to se ne zvé! (Sl. Nar.)

Izpred sodišča. Začetkom tega leta smo poročali, da so zaprli 8 težakov magazina za kavo g. Miroslava Meissnerja. G. Meissnerju se je vedno dozdevalo, da njegovi težaki kavo iz magazina odnašajo in pokazalo se je slednjič, da je bil njega sum povsem opravičen. Dne 3. junija bilo je 6 teh težakov obsojenih na 6 tednov do 9 mesecev težke ječe; dva so pa izročili okrajnemu sodišču, da ju obsodi.

Čuden gluhonemec. Pred več meseci prišel je redarstvu v roke nek 16 leten deček po imenu Viktor Hiemesch, doma iz Kronstadta. Ali naš Viktor je bil simulant in nikakor ni hotel besedice izpregovoriti. Slednjič mu je preiskovalni zapor vendarle predolgo trajal in gluhonemec — je začel govoriti. Gosp. sodnik Sancin obsodil je dečaka — z ozirom na to, da je ta „gluho-nemec“ sedel 6 mesecev v preiskovalnem zaporu — samo na 12 ur zapora.

Poskus samomora v blaznosti. V ulici Valdirivo št. 24 bivaajoči Antou Derossi je zblaznel in hotel samega sebe usmrtiti; domači ljudje so zabranili, da ni izvršil svoje namere. Izročili so ga bolnici v opaževanje.

Zakaj ljudje drug na drugega streljajo! Mehanik Jakob Peteani in njega drug popivala sta v nekej krémi v Škednju. Narakala sta se ga pošteno. Ko je bilo treba plačati še en liter vina, sta se prijatelja hudo sprla, ker je hotel vsak do izmed njiju plačati. V prepiru potegnil je tovariš Peteanijev samokres ter ustrelil na svojega prijatelja; zadel ga je nad desnim očesom. Ranjenca so predvérajsnem prenesli v bolnico. Peteani nikakor noče izdati imena zločinca. Čudno prijateljstvo to!

„Slovenska Beseda“. Svoječasno smo že poročali, da namerava „Slovenska Matica“ pod zgornjim naslovom izdajati znanstven list, kateremu bo namen pospeševati razvoj našega književnega jezika ter določiti in utrditi njegov pravopis. Pavnokar razpošilja odbor „Matice Slovenske“ vabilo na vse naše jezikoslovce, da bi sodelovali v dosegu tega zares prekoristnega smotra; kajti zadnji čas je, da se enkrat za trdno ustanovi naš pravopis. Človeku, ki sam ni jezikoslovec, je kar mučno pisati za javnost, kajti ako pišeš to obliko, takoj se kdo oglasi in te pokara, ako pišeš drugo obliko, pa se zopet kdo v kakem drugem kota oglasi in te zopet pokara. Zato se pa nadejamo, da se bodo vabilu „Matice Slovenske“ odzvali vsi naši veščaki ter nam določili stalna pravila, kar bo gotovo velika dobrota osobito čestitej duhovščini, gg. učiteljem in časnikarjem. Urednik listu bo gimnazijalni profesor A. Bartel v Ljubljani, kojemu naj se dotični dopisi pošiljajo.

„Učiteljskega Tovariša“ 11. št. ima naslednje vsebino: O zemljepisnem pouku; Osnova novih pravil udovskega društva

in učiteljstvo na Kranjskem; Slovenski del učnih načrtov za ljudske šole na Primorskem; Nekaj črtic iz šolskega življenja v Kamniku v minulih stoletjih; Knjiga slovenska; Ukazi in odrebe šolskih oblastev; Književnost; Dopisi; Vestnik „Pedagogičskega društva v Krškem“; Vestnik; Uradni razpis učiteljske službe; Listnica uredništva.

Listnica uredništva:

G. dopisniku iz Skopega. Vi ste pravičen, gotovo pa preester sodnik. Mož! prorokovanja Vaša so tako grozna, da nas je — čitajoče strašne pretnje — kar pomrazilo po hrbtu. Marsikatera Vaših žensk so je morda res izpodtaknila na tega življenja zvitihih potih, ali da zaženete svoj anatam proti vsemu ženstvu Vaše občine, to je pa vendar prehudo in tudi krivično, kajti katera izmed njih bo sodnjega dne vendarle tudi na desni stala. Vi jih pa postavljate vse na levo: to ni lepo. Radi posamičnih vendar ni smeti obsoditi kar vseh. Da neso doše v dotično gostilno, to menda ni tako strašansko greh. In pri vseh gotovo neso bili taki vzroki, kakor jih Vi opisujete. Pa tudi neprevidno je Vaše početje. Ne veste-li, da je tudi ženstvo nekaka velesila? — (dasi sami ne vemo, katero mesto bi mu odmerili v vrsti velesil.) In to velesilo izživljate Vi na tako predrzen način?! Gospod, bodiva previdna!

Št. 974.

Razpis učiteljske službe.

Na slovenski osnovni šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu razpisuje se

III. učiteljsko mesto

z letno plačo pet (500) sto forintov. Službo je nastopiti že v začetku letošnjega šolskega leta.

Podpisano vodstvo sprejema prošnje s potrebnimi spričevali do 20. junija t. l.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani 1. junija 1890.

Naravna mineralna voda iz Kraljevega vrelca (Königsbrunn).

Ima v sebi največ ogljenčeve kisline ne samo med vsemi Rogatskimi vrelci kislin, ampak tudi v vsej okolici in preseza v tem pogledu radi njenih penečih svojstev in radi njene nespremenljivosti več in vseh poznanih inozemskih vrelcev.

Mešana z vinom ali se sadnimi stropi nam da izborno pijačo zbog obilice v njej nahajajoče se ogljenčeve kisline.

Vodstvo vrelcev v **Kostrenici** (Kostreinitz).

Glavna zaloga za Trst, Istro in Dalmacijo pri **J. A. CHIESA v Trstu, Via Carintia stv. 26.** 6-19

J. Anděl-ov

novi iznajdeni prekomorski prašek

pokončava: stenice, mole, bolhe, muhe, grile, tičeje in druge uši itd. itd.

kratko rečeno vsaki mrčes, zares tako čudovito naglo, gotovo in tako čisto, da o njih ne ostane kar nobenega sledu. Človeku in sploh domačim živalim pa štupa ne škoduje nič. Rabi se z naše pripravljene brizgalnicami.

Ta prekomorski prašek se dobiva v steklenicah po 15 kr., 25 kr., 50 kr., 1 gld., 1 gld. 25 kr. in 2 gld., brizgalnica 30 kr. in sploh nar hitreje po pošti v zalogi pri 1-3

Albin Sličer-ju, trgovcu v Ljubljani, Dunajska cesta broj 9

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
 Glavnica društva gld. 3.300.000—
 Rezervni fond ob dobičkov 536.622 02
 Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—
 Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161.500—
 Premijna rezerva vseh oddelkov 7.342.780 36
 Rezerva za škode 267 601—

V portfelju:
 Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118 57
 Skupni znesek v. h škod plačanih od 1. 1. 1888 do 1883 gld. 114.949.847 05

Urad ravnateljstva:
 Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši.)

Obbrežno kopališče FONTANA,

ob nasipu mola Santa Teresa.

Posebni oddelki, terase in toilettes za gospe in gospode.

Posebno pripravljena kopel za otroke, s katerimi lahko vstopijo tudi gospe.

Douchi od vodovoda „Aurisina“. GORKE KOPELI IN GORKI DOUCHI.

Telefon je brezplačno na razpolaganje občinstvu.

Restavracija in kavarna se skupno teraso. Notranje in zunanje galerije.

Kopališče se je odprlo z dnem 1. junija

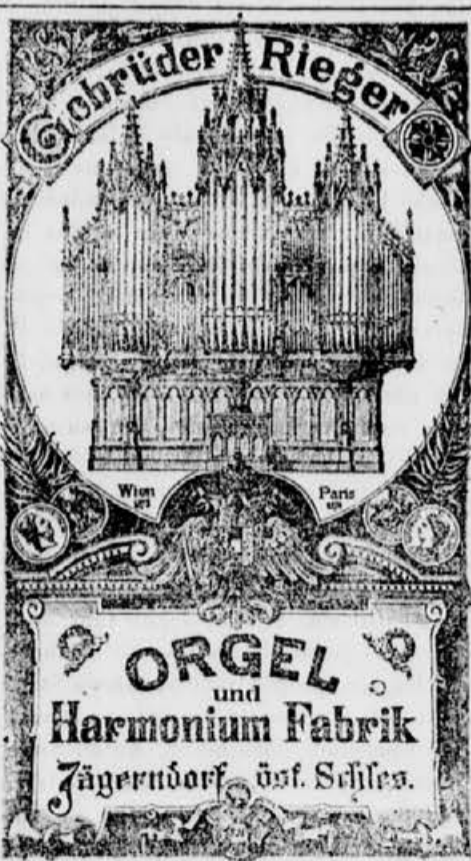
Jedna kopel za odraslene . . . . . f. —30
 „ „ otroke . . . . . —20
 Gorka kopel . . . . . —80
 „ „ z douchem . . . . . 1.—

Proti sredi meseca junija bodo zavod električno razsvitljen z 6 obročnimi in 20 žarnimi svetilkami.

Informacije dobivajo se v mestnej pisarni gledališča Polytheama na Korzu in sicer od 10 ure zjutraj do 1 ure popoldne in od 3 do 5 ure popoldne; tam se tudi vzprejemajo naročila.

Radi znižanja cen naročilom za obitelji, kakor tudi za gospode državne in mestne uradnike, se je obrniti do lastnika samega (Via del Pesce 2), s katerim se more govoriti vsaki dan od 9. do 11. ure popoldnem.

4—9 Nadzorstvo. 2—5

Ta fabrika izdeluje po jako nizkih cenah orglje za cerkve in harmonije, krasno vglasene in solidne konstrukcije. Pogoji plačevanja so lahko prav ugodni. Kataloge in cenike dobiva se gratis. Ta zavod izdelal je v dobi 16. let blizu 300 orgelj, mej katerimi je bilo dosti prav velikih. 10—20 To dokazuje najsijajnejše zmožnost zavoda in njega realnost.

Spomladansko zdravljenje.

Čaj „Tisoc cvetlic“ (Millefiori).

Čisti kri. Izvrstno sredstvo, ako peče v želodcu, kakor tudi proti zabasanju in hemoroidom. En zavitek, zadosten za zdravljenje stane 50 kr. in se dobi v odlikovanej lekarni Praxmarer „Al due Mori“ Piazza Grande. 2—10

Posilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17, priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni. Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrl. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja. 33—24

Posilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3% e. prev di 5 g ni	2 3/4% e. prev di 20 g n
3 1/2% „ „ „ „ 12 „	3 „ „ „ „ 40 „
3 3/4% „ a 4 mesi fisso	3 1/2% „ „ „ 3 mesi
3 1/2% „ a 6 „	3 1/2% „ „ „ 6 „
3 1/2% „ a 8 „	

Il nuovo tasso d'interesse principierà a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione dal 1 e 8 Marzo 1890 a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbuonando il 2 3/4% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) Accordi ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 11—24

Trieste, 24 Febbrajo 1890.

Najboljša 21—40

Brnska sukna

razpošilja po originalnih tovarniških cenah tovarna finega sukna

Sigel-Imhof v Brnu.

Za elegantno pomladno in poletno moško obleko zadosti je 1 odrezek v dolgoti 3-10 metra, to je 4 Dunajski vatli 1 odrezek iz pristne ovčje volne velja: gld. 1.80 iz navadne gld. 2.75 iz fino gld. 10.50 iz jako fino gld. 12.10 iz najljepše

Nadalje so v največji izbi: s svilu pretkana grebenasta sukna, blago za ogrtače, loden za lovec in turiste, peruvienne in tosking za salonske obleke, prepisana sukna za gg. uradnike, blago iz sukanca za moške in dečke, ki se sme prati, pristna piqué-gilet-bлага itd. — Za dobro blago, natančno odgovarjajoče in točno doposljaltev se jamči. Uzorci zastoj i franko.

Velika gospodarstvena izložba Beč
 14 maja do 15 oktobra
 10 sati u jutro do 10 na večer
 šumarstvena, umjetnička i obrtnička
 Fontane lumineuse Park i rotunda večer električno razsvietljeno Rotunda
 Ulaznica 40 novč. — U nedeljah i svetcih 30 novč. — Ulaznice za djecu 20 novč.